

Ҳақим Санойй (?-1150)

Абдулмажид Маждуд бинни Одам Санойй XII асрда яшаган буюк шоир ва алломадир. У Хуросоннинг Ғазни шаҳрида туғилган ва шу ерда вафот этган.

«Агар муслимият Саноййнинг улуғлигини кўра билсайди, жамики мўминларнинг бошидан қалпоғи тушарди», - деган эди Жалолиддин Румий.

Саноййнинг «Ҳадикул ҳақиқат», «Тарикул таҳқиқ», «Ишқнома», «Ақлнома», «Ғарибнома», «Афвнома» асарлари тасаввуф адабиётининг етук ва ёрқин иамуналари ҳисобланади.

Ҳақим Санойй рубоийларида абадий ишқ ва ҳақиқат тараннум этилади, абадий ишқ ва ҳақиқатга интилган инсон қалбининг орзулари янграйди.

Ҳақим Санойй рубоийлари ўзбек ўқувчиларига биринчи марта тақдим этилмоқда.

1

Шу лаҳза сенга фидойи жон лозим эмиш,
Рухингга нисор руҳи равон лозим эмиш.
Ким қолгай экан жаҳон аро билмасмен,
Эй дўст, чунонсану чунон лозим эмиш...

2

Ёд этмаса ёрни мард дилин шод этмас,
Ёр, дер юраги ўзгага фарёд этмас.
Ишқ йўлида ошиқ дегани андоқдир,
Дўзах нею жаннат нимадир, ёд этмас...

3

Юзингга боқиш роҳати жони жовид,
Тунларда ўзинг ойсену кундуз хуршид.
Кунлар қорайсину оқарсин кўзлар,
Дийдориингни бир кўрарга йўқ эрса умид...

4

Юзинг, малагпм, қиблаи жондин равшан,
Кўзим тўла ёш, бўйла фироқ этмишсен.
Ишқинг била мен бўйла чўзибман қўлни,
Сен сабр ила бўйла оёқ тортмишсен...

5

Ишқинг била, эй санам, кўзимда ёшим,
Шамдек ёнамен, ёнар сабр-бардошим.
Тунлар узаниб, ўйлаки, тонг отгунча
Жоним куядир, нукул кесувда бошим...

6

Ул оразп гулпўши суманпошинт хуш,
Ул кўзи хуморингу қалам қошинг хуш,
Ул тун каби, сумбул каби зулфинг хушдир,
Ошиққа жаҳллар ила айлошинг хуш...

7

Сен менга хаёт эрурсан, чун элга нафас,
Йўлингда ҳама шу дину дунёйи ҳавас.
Ҳар кимсага меҳринг-ла ҳарорат етмиш.
Ул барча совуқлик менга қолмишдир, бас...

8

Ол жомни кўлингга, май ила ўлдиргил,
Қўй икки жаҳонни, ғам емай ўлтиргил.
Гар икки жаҳонга соҳиб эрмассен, бас,
Дўзах аро маст, бихиштда хушёр юргил...

9

Гар кўнглим аро мулки муҳаббатдирсан,
Вой, бунча раҳмсизу бешафқатдирсан.
Қошинг чимириб, қўй мени ҳолимга, дема,
Эй таъби баланд, сен менга қисматдирсан...

10

Қоч нодон эса бой-бадавлат кишидин,
Тубан турадир ўшал замон дарвишидин.
Ул молу бисоти ила кўп хурсанд эрур,
Бул хурсанд эрур ўз илмию донишидин...

11

Кўз очди баҳор ва очди дарвозасини
Олам аро ёйди сўнгра овозасини.

Сен ҳам, малагим, олам аро юз очгил,
Кўрсин, танисин баҳор ўз андозасини...

12

Ишқинг била, эй тошюррак, кофиркеш,
Оташда ёниб, кезар жаҳонни дарвеш.
Сен бўйла табиатли эурсан, шаҳринг,
Тонг йўқки, шаҳидлар қабрига тўлган эмиш...

13

Ёндирди санам, чу шамчироқ этди мени,
Сарғайтди юзим, банди фироқ этди мени.
Ёнган маҳалим ёнида тутди шамдек,
Сўнг ташлади, ўзидин йироқ этди мени.

14

Ишқ ичра мени оловга солдинг андоғ,
Васлинг тилабон дилимда доғ устига доғ.
Кўнглим куядир ўйлаки ҳижронинг ила,
Дўстингни қатл этувчисан мисли чароғ...

15

Кўрганми бировки ақл ила тўлгай ишқ,
Раҳбар агар ақлу хуш эеа, сўлгай ишқ.
Ошиққа шу ишқ йўлида ўлмоқ афзал,
Эй хўжа, билурмисен, нечук бўлгай ишқ?

16

Ҳарчанд юрибон кўйингда мен хору хижил,
Юз дарду алам юракда бўлмиш ҳосил.
Йўқ, сендин эмас шикоятим, шаъми Чигил,
Боис барига, воҳ, шу кўнгилдир, шу кўнгил.

17

Ҳар кимсага очма руҳи хандон, эй гул,
Гул қийматинн айлама арзон, эй гул.
Ҳой, қийнама ўзни, этма ранжон, эй гул,
Ошиққа жафо айлама, эй жон, эй гул...

18

Эй гарчи сенинг учун совуқмен, сардмен,
Лск ранжу бало жангига тушган мардман.
Бир кун сенга гар сидку вафо айламасам,
Шул кун, санамим, ишқ йўлида номардмен.

19

Ишқингда ғаму ғусса чекиб, ошиқмен,
Ҳажрингда тунимни тонг этиб содиқмен.
Қисмат менга ранжи дил ва кўз ёши эмиш,
Ўлсам ўламенки, ишқ аро собитмен...

20

Ҳар лаҳзада сабр ила қарорим сенсан,
Базм айлар эсам, авжи баҳорим сенсан.
Парвона эрурман, эврулиб бошингдин,
Чун аввалу охир устиворим сенсан...

21

Лаълинг, санамим, май эрур, айшу тараб,
Нордонлиги бор бир оз, бор бунга сабаб.
Ёлғиз май эмас, лабингда туз ҳам бормиш,
Туз майга қўшилса, бўйладир таъм, не ажаб...

22

Шодлик пгу жаҳонда дили шодинг бўлсин.
Ҳар лаҳзаву он юракда ёдинг бўлсин.
Бедодлик этарсен менга, дод истармен,
Эй садқа шу жон ўшал бедодинг бўлсин!..

23

Деворинг соридин кўзғолиб тўзон, бас,
Бошимга ёғиб, кўзим очишга қўймас.
Кўйингда ғаминг ила хирадмандлар хуш,
Ҳар ким сенга шод эрмас эса, шод ўлмас...

24

Ҳар кимса кўйингда зору асру бўлгай,
Бор давлатидин бир йўла айру бўлгай,
Ишқингда юзим-ку сарғайиб, зар бўлди,
Ҳижронинг ила эриб-эриб, сув бўлгай...

25

Билдимки, ҳарорат сабаби — оташи таб.
Дил ўт сари бурдиму совуқлик сари лаб.
Тунларда фироқинг ичра ўлмай қолдим,
Сен бирла бўлиб ўлармен энди, во ажаб...

26

Ҳар кимсаки домингга гирифтор ўлмиш,
Эй жону жаҳон, сенга ўшал хор ўлмиш.
Ҳар дилки сенга жон-ла харидор ўлмиш,
Эй дўст, ўшал мунису ғамхор ўлмиш...

27

Чун кўрди мению гул очди майин.
Уйкули, хумор кўзларини юмди кейин.
Ғам чекма, деди, ёри вафодоринг ўзим,
Шул сўзни деган лабингга қурбон бўлайин...

28

Афлок мени ишқ ўқи-ла этди афгор,
Офоқ шу таним сурди, супурди такрор.
Ишқ бирла кўрингки мен қаён етмишмен?
Бир пашша кўзига жо бўлар ҳолим бор...

Жамол Камол таржималари